

Котенко Олександр Олександрович
Державний вищий навчальний заклад
«Українська академія банківської справи
Національного банку України» м. Суми

Нормативно-правові засади вдосконалення корпоративного управління в банках України в умовах світової фінансової кризи

Банківська система України знаходиться у фазі рецесії. Однією з причин цього стану можна виділити – не досконалу систему корпоративного управління комерційними банками. Ключовими нормативно правовими актами в сфері корпоративного управління банківськими установами є: Закон України «Про банки та банківську діяльність», Закон України «Про акціонерні товариства» та Цивільний кодекс України, які фактично пропонують різні моделі управління банківською установою.

Закон України «Про банки та банківську діяльність» пропонує затверджувати склад спостережної ради на зборах акціонерів, а спостережна рада формує правління банку.

Закон України «Про акціонерні товариства» пропонує формувати спостережну раду на зборах акціонерів, розширює повноваження спостережної ради. Спостережна рада затверджує правління або призначає генерального директора як одноосібного виконавчого органа.

Цивільний кодекс передбачає формування як спостережної ради, так і правління на зборах акціонерів.

Спільним для цих нормативних актів та для всіх банківських установ України є модель подвійних рад. Світова фінансово-економічна криза фактично вказала на цю недосконалість, тому для підтримання платоспроможності банків та недопущення їх банкрутства, Національним банком були введені тимчасові адміністрації.

З практичної точки зору, найдосконалішим нормативно-правовим актом в цій сфері можна назвати Закон «Про акціонерні товариства», однак його прийняття відбулось у той час, коли він вже не може значно вплинути на стан банківської системи. Крім того, він має і ряд недоліків, одним із яких є його загальний характер. Він пропонує, але не вказує на ту модель корпоративного управління, яка має бути створена. Крім того, він не в повній мірі регламентує ряд важливих питань, таких як – формування ефективної спостережної ради. Також він є не єдиним нормативно-правовим актом, що передбачає можливість використання іншої аналогічної нормативної бази .

Аналіз приведених аргументів дає змогу констатувати, що розгалуженість нормативно-правової бази, недосконалість та непрозорість принципів формування вищих керівних органів та дублювання їх повноважень, вимагають негайного державного втручання. Створення ефективної системи корпоративного управління – один із найважливіших заходів подолання наслідків фінансово-економічної кризи.

На нашу думку, вдосконалення системи корпоративного управління, шляхом покращення нормативно-правової бази, має включати:

- Створення єдиного уніфікованого закону про акціонерні товариства;
- Розробка ефективної моделі створення вищих керівних органів комерційних банків;
- Перегляд функцій органів управління для ліквідації дублювання повноважень;
- Впровадження системи формування спостережних рад із незалежних учасників;
- Створення критеріїв незалежності учасників спостережних рад.

Таким чином, створення єдиного законодавчого акту про принципи функціонування акціонерних товариств повинно вдосконалити систему корпоративного управління банківських установ, а значить і покращити результати їх операційної діяльності. Це поступово відновить довіру потенційних клієнтів

та інвесторів до банківської системи та виведе її із стану фінансово-економічного спаду.

Котенко, О.О. Нормативно-правові засади вдосконалення корпоративного управління в банках України в умовах світової фінансової кризи [Текст] О.О. Котенко Освіта і наука в умовах глобальних викликів тези доповідей III Міжнародна науково-практичної конференції (11-13 червня 2010 р., м. Судак) – Судак: КІБ, 2010. – С. 177-178.